

Exnr: 2 van 20 Exn

NOTA

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Nota bestemd voor

- de Minister van Defensie
- de Staatssecretaris

d.t.v. de Secretaris-Generaal

Nummer
DIS97002984Datum
26 juni 1997Onderwerp:
Inlichtingenbulletin

1. Hierbij doe ik U toekomen Inlichtingen-Bulletin nr. 24/97 van de MID.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst,

Brigade-generaal

Bijlagen

- 1 -

Opsteller

drs

Doorkiesnummer

070-3186967

Bur. Secretaris-Generaal	
26-6-97	D997001305

INLICHTINGEN-BULLETTIN NR.: 24/97
(26 juni 1997)

Rusland	- Militaire hervormingen Omscholingsprogramma ontslagen militairen
Tadzjikistan	- Problemen voor het vredesproces
Perzische Golf	- Amerikaans initiatief
Marokko	- Reductie personeel strijdkrachten

RUSLAND

Militaire hervormingen

Volgens de Russische pers zou de nieuwe defensieleiding koortsachtig werken aan plannen voor een militaire hervorming. De resultaten moeten op 25 juli worden gepresenteerd. Over de inhoud van de plannen begint langzaam meer duidelijkheid te bestaan. De nieuwe Chef van de Generale Staf, kolonel-generaal [REDACTED], heeft gezegd dat op 1 januari 1999 de strijdkrachten een sterkte van 1,2 miljoen man zullen hebben, hetgeen een reductie van 300.000 functies in 1998 impliceert. Tot 2001 zou de huidige structuur van vijf krijgsmachtdelen blijven bestaan maar in 2005 zou de overgang naar drie krijgsmachtdelen afgerond moeten zijn. Eerder was al aangegeven dat de vorming van een snelle interventiemacht, genaamd *Mobiele Troepen*, prioriteit zou krijgen. De nieuwe defensieleiding heeft verder aangegeven dat het budgetteringssysteem zal worden herzien, in de zin dat in de defensiebegroting concreter zal worden aangegeven waaraan de financiële middelen moeten worden besteed. 1ste plaatsvervangend Minister van Defensie [REDACTED] verklaarde in dat verband dat militaire commandanten verplicht moeten worden om een vastgesteld deel van hun budget aan militaire training te besteden zodat in de toekomst wordt voorkomen dat de gevechtsgereedheid van eenheden tot een onaanvaardbaar laag niveau daalt.

De Russische regering heeft bij monde van 1ste Vice-premier [REDACTED] aangegeven dat zij in beginsel bereid is om in 1998 de defensiebegroting te verhogen om daarmee de hervormingen te financieren.

Regering bekrachtigt omscholingsprogramma ontslagen militairen

Premier [REDACTED] heeft een plan van het Russische Ministerie van Arbeid en Sociale Ontwikkeling bekrachtigd, dat de omscholing en arbeidsvoorziening behelst voor 13.000 ontslagen beroepsmilitairen en burgermedewerkers. Het programma dient in de jaren 1997-1999 te worden gerealiseerd en kost ±62 miljard Roebel (ruim 20 miljoen gulden). Deze middelen komen onder andere van enkele Russische Ministeries (waaronder Defensie), maar ook uit het buitenland in het kader van het TACIS-programma. Doel is om in minimaal 70 grote garnizoenen mensen om te scholen die op de nominatie staan op grond van inkrimpingsoperaties de dienst te verlaten. Het programma beoogt een grotere geografische spreiding dan bij eerdere,

[REDACTED]

kleinere programma's het geval was. Tot nu toe waren omscholingsprojecten vooral in het centrum van het land geconcentreerd. Tevens wil men minimaal 100 kleinere ondernemingen opzetten, waarbij 1.000 arbeidsplaatsen worden gecreëerd.

Het Russische defensie-apparaat krijgt de komende jaren waarschijnlijk te maken met grote reducties. Dit jaar wordt de geautoriseerde sterkte van 1,7 naar 1,5 miljoen militairen teruggebracht. Zoals gemeld, verklaarde de nieuwe Chef van de Generale Staf, Kolonel-Generaal [REDACTED], afgelopen weekend tegenover de pers dat op 1 januari 1999 de krijgsmacht verder ingekrompen zal zijn tot 1,2 miljoen militairen. Er zullen veel functies voor dienstplichtigen verdwijnen, maar ook aanzienlijke aantallen beroepsfuncties. In 1997 alleen verdwijnen er volgens het Ministerie van Defensie ongeveer 35.000 - 40.000 officiersfuncties. Er zijn geen gegevens bekend over het aantal Russische defensieburgers dat dit jaar wordt ontslagen. Van de beroepsofficieren zouden er in 1997 ongeveer 20.000 via functioneel leeftijdsontslag verdwijnen en zo'n 15.000-20.000 in verband met overtolligheid. Het is aannemelijk dat in 1998 nog meer defensiepersoneel overtollig zal worden. Tegen deze achtergrond zal het nu door de Russische regering geaccordeerde sociale programma om 13.000 mensen in de jaren 1997-1999 om te scholen, slechts in beperkte mate soelaas kunnen bieden en zijn, vooral met het oog op de langere termijn, aanvullende maatregelen geboden.

TADZJIKISTAN

Problemen voor het vredesproces

De voor eind juni geplande ondertekening van een vredesakkoord in Tadzjikistan tussen President [REDACTED] en de leider van de gezamenlijke islamitische oppositie, [REDACTED] loopt steeds meer gevaar. Het hoofd van de onderhandelingsdelegatie van de oppositie heeft tegen de VN verklaard dat een aantal problemen nog niet is opgelost, waaronder de regelingen voor de uitwisseling van gevangenen. Tevens is nog niet vastgesteld welke posten de oppositie in de nog te vormen nieuwe regering zal kunnen gaan vervullen. De oppositie zal de vredesovereenkomst niet ondertekenen wanneer deze zaken niet naar tevredenheid zijn geregeld. De onzekerheid over de ondertekening houdt mogelijk ook verband met het feit dat een deel van de islamitische oppositie tegen het toenaderingsbeleid van haar leider [REDACTED] is.

Een nog veel grotere bedreiging voor het vredesverdrag vormt het leger dat, net als de gehele Tadzjiekse maatschappij, sterk verbonden is met de lokale clans. Kolonel [REDACTED] commandant van de belangrijkste militaire eenheid in het land, heeft verklaard dat hij niet zal toestaan dat er, zoals tijdens de onderhandelingen is afgesproken, eenheden van de oppositie in de hoofdstad Dushanbe gelegerd zullen worden. De eenheid van [REDACTED] is in het verleden al een aantal keren, onafhankelijk van de regering, actief geweest tegen rivaliserende regeringseenheden en strijdgroepen van lokale krijgsheren.

Gezien de verdeeldheid in de regering/strijdkrachten en binnen het kamp van de oppositie, zal het dus erg moeilijk zijn om tot een sluitende vredesregeling voor heel Tadzjikistan te komen. Het is dan ook te verwachten dat de onveilige situatie in het land zal blijven bestaan. Slachtoffers hiervan blijven met name de Russische

[REDACTED]

vredestroepen waarop, vooral in de hoofdstad Dushanbe, nog steeds aanslagen worden gepleegd.

PERZISCHE GOLF

Amerikaans initiatief

Volgens betrouwbare inlichtingen heeft de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken [REDACTED] tijdens zijn bezoek, in de afgelopen week, aan de GCC-lidstaten aangedrongen op intensivering van de bilaterale militaire samenwerking. Het blijkt dat de Verenigde Staten het initiatief hebben genomen om te komen tot de oprichting van een speciale, gezamenlijke, snelle (beperkte) interventiemacht. Deze zou moeten ingrijpen bij terroristische acties in het Golfgebied en separaat gaan opereren van de reguliere interventiemacht ter plaatse (CENTCOM). Voorts heeft [REDACTED] bij de leiders van de GCC-lidstaten geprobeerd meer procedurele armslag en meer faciliteiten te krijgen voor zowel de Amerikaanse strijdkrachten alsook de eenheden van de Amerikaanse veiligheidsdiensten in de GCC-landen/Perzische Golf. Als tegenprestatie bood [REDACTED] de Golfstaten meer militaire steunverlening aan. Het Amerikaanse initiatief kan niet los worden gezien van de kwestie-Al-Khobar, waarover de VS en Saudi-Arabië van mening verschillen en waarvan het feitelijke onderzoek nog steeds niet is afgerond.

MAROKKO

Reductie personeel strijdkrachten

Op last van koning [REDACTED] is bij een bezuinigingsoperatie in de strijdkrachten (sterkte ca. 195.000 man, waarvan de helft dienstplichtigen) vooral het middenkader van het officierskorps ingekrompen. Het ontslag betreft enige honderden officieren; de hoogste militaire leiding bleef bij deze inkrimping echter (wederom) buiten schot. Ook het officierskorps van de Marokkaanse bezettingsmacht in de Westelijke Sahara (sterkte 100.000 man) bleef van reducties gevrijwaard.

De bezuinigingsoperatie heeft onder meer tot doel een groot aantal (dure) officieren, dat de pensioengerechtigde leeftijd (52-61, rangsafankelijk) is gepasseerd, te laten afvloeien.

Door de legerleiding, waarvan 19 van de 25 generaals ouder zijn dan 61 jaar, te ontsien, is het effect van de bezuinigingsoperatie beperkt. Bovendien is waarneembaar dat door deze selectieve ontslagmaatregel de onvrede, die als gevolg van de slechte personele omstandigheden al langer bestaat, onder de jongere officieren toeneemt. Door de autocratische cultuur in de strijdkrachten is, op straffe van zware sancties, voor het uiten van enige kritiek door officieren geen ruimte. De koning, als opperbevelhebber, eist absolute loyaliteit. Feitelijk zijn de koning en de militaire elite gebaat bij de, op wederzijds vertrouwen en afhankelijkheid gestoelde, status quo in de machtsverhoudingen.

Door de halfslachtige personele reductie blijft Marokko niet alleen een vergrijsd en duur officierskorps houden, maar zal ook een verdere, hoogst noodzakelijke en substantiële, reductie van de strijdkrachten uitblijven. Het zijn namelijk de senioren in het officierskorps, die om hun positie te kunnen handhaven, de uitvoering hiervan

[REDACTED]

zullen obstrueren. De belangrijkste reden voor de noodzakelijke reductie is dat de presentie in de Westelijke Sahara zeer zwaar op de defensiebegroting drukt. De verkleining van de strijdkrachten werd in gang gezet in 1995, nadat Marokko en het Front Polisario onder VN-auspiciën in 1991 een wapenstilstand waren overeengekomen.[Polisario, sterkte ca 5.000 man, strijdt sinds 1975 voor de onafhankelijkheid van de voormalige Spaanse kolonie ten zuiden van Marokko.] Het door de VN op gang gebrachte vredesproces raakte evenwel in een impasse als gevolg van onenigheid tussen Marokko en Polisario over de status van de deelnemers bij een te houden referendum over de toekomst van het betwiste gebied. Momenteel vinden in Portugal onder leiding van een VN-gezant, de Amerikaan ex-minister van Buitenlandse Zaken [REDACTED] [REDACTED] onderhandelingen plaats om te pogen alsnog tot een regeling te komen.

Tenslotte is vermeldenswaard dat ondanks de slechte gezondheid van koning [REDACTED] (67) er nog geen sprake is van een geleidelijke betrokkenheid bij de machtsuitoefening van kroonprins [REDACTED]. In tegenstelling tot berichten in de media blijft hij tot op heden uitgesloten van enige beslissingsbevoegdheid aangaande politieke en militaire aangelegenheden.